

Marzenna Wojnar
Gminna Biblioteka Publiczna w Lubiczu
bplubicz@poczta.onet.pl

Biblioteka otwarta na zmiany

Streszczenie: Autorka zwraca uwagę na zmiany zachodzące w ostatnim czasie w polskich bibliotekach publicznych. Opisuje formy pracy z dziećmi w różnym wieku stosowane w Gminnej Bibliotece Publicznej w Lubiczu oraz współpracę tej biblioteki z przedszkolami i szkołami w gminie. Podkreśla wagę trafnej diagnozy potrzeb użytkowników biblioteki jako sposobu na podnoszenie jakości pracy i wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności.

Słowa kluczowe: biblioteki publiczne, Gminna Biblioteka Publiczna w Lubiczu, gmina Lubicz, zmiany, diagnoza potrzeb, zajęcia dla dzieci, kamishibai

Ostatnio słowo „zmiana” stało się bardzo popularne, używane jest w różnych okolicznościach, odmieniane przez różne przypadki. Mówimy o „byciu w zmianie”, „zarządzaniu zmianą”, o „dobrej zmianie”. Często jednak do zmian podchodzimy z rezerwą, trochę się ich boimy, bo wolimy to, co znane i oswojone, przewidywalne. Ważne jednak, żeby w tym procesie był lider, który jest odważny i otwarty na nowe, który spowoduje, że inni przestaną się obawiać, a będą chcieli się zmieniać i rozwijać.

Duże zmiany pojawiły się ostatnio w polskich bibliotekach publicznych, szczególnie tych w niewielkich miejscowościach. Wszystko zaczęło się od Programu Rozwoju Bibliotek, który w roku 2009 zawitał do tysięcy placówek, wspierając je w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej. Dyrektorzy dowiedzieli się, jak nowoczesnie zarządzać i nawiązywać partnerską współpracę, bibliotekarze nauczyli diagnozować potrzeby mieszkańców, by wychodzić naprzeciw ich potrzebom. Dzięki temu w bibliotekach odbywają się ciekawe zajęcia i spotkania dla różnych grup odbiorców.

Taką biblioteką otwartą na zmiany jest Gminna Biblioteka Publiczna w Lubiczu, w której organizuje się dużo spotkań, warsztatów i zajęć skierowanych do osób w różnym wieku. Za nasz duży sukces uważa się zajęcia dla maluszków w wieku 2-4 lat pt. „Bajkoteka – rodzinne poranki w bibliotece”. Są one wynikiem dobrze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców gminy, szczególnie młodych matek. W gminie jest dużo przedszkoli, z których dzieci notabene regularnie przychodzą na zajęcia. Jednak dla dzieci, które z różnych przyczyn do przedszkola nie uczęszczają, brakuje oferty. Dlatego bibliotekarki postanowiły wyjść naprzeciw sugestiom mam oraz babć maluchów – napisały projekt w programie Fundacji BGK „Na dobry początek”, który został pozytywnie rozpatrzony – i tak w roku 2015 ruszyła „Bajkoteka”. Spotkania te okazały się strzałem w dziesiątkę i mimo że projekt dawno się zakończył, są kontynuowane. W październiku 2017 r. będzie już czwarta edycja, a chętnych jest zawsze więcej niż miejsc.

Fot. 1. Zajęcia „Bajkoteki” w GBP w Lubiczu Dolnym. Fot. M. Wojnar.

Zajęcia odbywają się w cyklach 9-miesięcznych, od października do czerwca, raz w tygodniu i są podzielone na grupy tematyczne, a uczestniczy w nich grupa 20-osobowa – dziecko plus opiekun. Na większą liczbę uczestników nie pozwalają nam niestety warunki lokalowe. „Zmysłoteka” to zajęcia, na których dzieci zachęcane są do nieskrępowanej twórczości, brudzenia się, dotykania, wążchania, smakowania i eksperymentowania. Podczas wspólnej zabawy maluchy doświadczają przyjemności przy zabawach sensorycznych, a rodzice dowiadują się, jak kreatywnie bawić się z dzieckiem czy jak zrobić coś „z niczego”. „Poczytajki” to z kolei głośne czytanie bajek i zabawy artystyczne z poznanymi bohaterami. W atmosferze dobrej zabawy rozwijamy miłość do książek, pobudzamy wyobraźnię i stymulujemy zdolności manualne. „Zabawkowo” to blok zabaw integracyjnych przełamujących bariery, zachęcających do działania w grupie, wyzwalających pozytywne emocje, wprowadzających dobry nastrój i odprężenie. „Hop-tralala” to natomiast zabawy rytmiczne przy muzyce na żywo. Wspólny śpiew, gra na instrumentach, zabawy ruchowe, taniec rozwijają w dzieciach poczucie wspólnoty i odpowiedzialności. Na zakończenie każdej edycji „Bajkoteki” wyjeżdżamy na piknik, na którym także wspólnie się bawimy, pieczemy też kielbaski na ognisku, a każdy uczestnik otrzymuje dyplom i drobny upominek.

Fot. 2. Podsumowanie trzeciej edycji „Bajkoteki” Fot. J. Cieślęwicz.

Zajęcia te mają jeszcze inne zalety. Biblioteka zyskuje nowych czytelników, poszerza swoją ofertę, pokazując, że jest atrakcyjnym miejscem na takie spotkania. Bibliotekarze zaś, poszukując inspiracji do pracy z małymi dziećmi, poszerzają swoją wiedzę, rozwijają twórczą postawę. Rodzice i dzieci w sposób kreatywny kształtują więzi i bliskie relacje, ciekawie spędzają czas wolny, nawiązują nowe znajomości, integrują się, przełamują barierę nieśmiałości. Opiekunowie mają możliwość podzielenia się wspólnymi radościami i troskami, wyrwania się od nawału domowych obowiązków. Inspirujemy też dorosłych do odkrywania na nowo dziecięcych uciech i przenoszenia zabaw do domowego zacisza. Rodzice w wypowiedziach na temat zajęć często podkreślają, że dzięki tym spotkaniom ich pociechy nie miały żadnych problemów z adaptacją w przedszkolu czy szkole, a regularne wizyty w bibliotece weszły im w nawyk i wręcz się ich domagają.

Pisząc projekt, nie spodziewaliśmy się, że zajęcia „Bajkoteki” będą cieszyły się taką popularnością i uznaniem, co nas oczywiście bardzo cieszy i motywuje do dalszej pracy i rozwoju.

Nie skupiamy się jednak tylko na maluszkach, jak już wcześniej wspomniałam, do naszej biblioteki regularnie przychodzą przedszkolaki i uczniowie szkoły podstawowej. Przedszkolakom zawsze czytamy bajki, następnie dzieci wykonują prace plastyczne tematycznie związane z poznany tekst. W pracy z dziećmi bardzo często wykorzystujemy teatrzyk kamishibai. Jest to drewniana skrzyneczka służąca jako parawan, do której wsuwa się kartonowe plansze. Z jednej strony planszy dzieci widzą obrazek, a z drugiej strony bibliotekarka czyta tekst. Każda plansza przedstawia kolejny fragment opowieści. Teatrzyk stoi na stoliku, na wysokości oczu publiczności, bibliotekarz siedzi z tyłu i czyta bajkę, płynnie zmieniając plansze. Dzieci bardzo lubią zajęcia z kamishibai, ponieważ jednocześnie słuchają i oglądają ilustracje, co dodatkowo pozwala im na skupienie uwagi. Teatrzyk wykorzystujemy także do zajęć dla uczniów ze szkoły podstawowej. Dla nich mamy trochę trudniejsze zadanie, gdyż sami rysują ilustracje do wybranych książek i opowiadań, by później czytać je w teatrzyku.

Fot. 3. Zajęcia dla przedszkolaków z teatrzykiem kamishibai. Fot. M. Wojnar.

Zdarza się też, że nasza biblioteka występuje w roli partnera w projektach, zgłaszają się do nas organizacje, które chcą z nami współpracować. Ostatni projekt realizowaliśmy ze

Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy Flandria z Torunia. Był to cykl zajęć dla uczniów klas trzecich o tematyce prozdrowotnej i ekologicznej pt. „Wiem, że zdrowo jem”. Owocem tej współpracy była wizyta belgijskich partnerów Stowarzyszenia, mieliśmy okazję opowiedzieć i pokazać gościom, czym się zajmujemy i jak wygląda praca polskiego bibliotekarza.

Fot. 4. Wiem, że zdrowo jem. Fot. M. Wojnar.

Co roku do naszej biblioteki oraz filii bibliotecznych zapraszamy pisarzy dla dzieci. Niedawno byli u nas Marcin Pałasz, Dariusz Rekosz, Zofia Stanecka, Iza Niewiadomska-Labiak. Młodzi czytelnicy bardzo lubią te spotkania i chętniej czytają książki autorów, których poznali osobiście oraz mają ich autograf. Do stałego kalendarza bibliotecznych wydarzeń wszedł także Bal Zaczarowanej Książki: dzieci przebierają się za bajkowe postaci i wspólnie bawią się w bajkowej krainie. Organizujemy także spotkania z ciekawymi ludźmi; ostatnio mieliśmy spotkanie z podróżnikiem i pasjonatem nurkowania, który z entuzjazmem opowiadał o swoich wyprawach i podwodnym świecie. Dzieci miały wówczas okazję założyć strój pletwonurka. Natomiast do niezwykłej krainy Bajkostworów i klocków MuBa-Bao zaprosił dzieci Michał Malinowski, pomysłodawca i założyciel Muzeum Bajek, Baśni i Opowieści.

Fot. 5. Bal Zaczarowanej Książki. Fot. M. Wojnar.

Staramy się także nadążać za nowoczesnymi technologiami: dzięki udziałowi w projekcie „Link do przyszłości” na zajęciach Lokalnego Klubu Kodowania budujemy roboty i programujemy.

Fot. 6. Link do przyszłości
Fot. A. Zubrzycka.

W naszej pracy chcemy także łączyć pokolenia i zachęcamy, by w zajęciach dla dzieci uczestniczyli dorośli. Takim ciekawym wydarzeniem był rajd rowerowy zakończony piknikiem pod nazwą „Czytanie na trawie”, na którym dzieci wspólnie z rodzicami czytały bajki, rozwiązywały zagadki literackie, poszukiwały książkowych skarbów i pokonywały książkowy tor przeszkód. Zabawa była przednia. Filia naszej biblioteki w Grębocinie kolejny już rok zaprasza na międzypokoleniową Noc Bibliotek.

Tak wygląda nasza bibliotekarska codzienność, bo biblioteki to już nie tylko wypożyczalnie książek, ale tętniące życiem centra lokalnej integracji z bogatą ofertą, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie. Dziś o bibliotekach mówi się, że jest to trzecie miejsce: tu można przyjść i oddać różnym aktywnościom lub zwyczajnie spotkać ze znajomymi. A dzisiejszy bibliotekarz to nie tylko osoba zorientowana w nowościach wydawniczych, to przede wszystkim animator kultury, menager, który potrafi promować bibliotekę, organizuje ciekawe spotkania, zajęcia dla dzieci i dorosłych, seniorów wprowadza w wirtualny świat, prowadzi stronę internetową, profil na Facebooku, pisze projekty.